

**КРИМСЬКИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ
ВІСНИК**

Науковий журнал

5 (06) жовтень 2013

Сімферополь

ISSN 2306 – 0115

Кримський економічний вісник
Науковий журнал

5 (06) жовтень 2013

Виходить шість разів на рік

Редактор, коректор – Нестеренко С.М.
Верстка-дизайн – Ковальчук Н.М.

Відповідальність за підбір, точність наведених на сторінках журналу фактів, цитат, статистичних даних, дат, прізвищ, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не підлягають відкритій публікації, несуть автори опублікованих матеріалів. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції.

Передрук матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки за згодою автора та видавця.

Будь-яке використання – з обов'язковим посиланням на журнал.

Адреса редакції:

95015, Україна, АРК, м. Сімферополь, а/с 376

тел.: +38 066 789 81 25

E-mail: office@economics.crimea.ua

Свідectво про реєстрацію: КВ №19415-9215Р від 25 жовтня 2012 р.

Засновник журналу: ГО «Наукове об'єднання «Economics»

© Кримський економічний вісник, 2013

© Дизайн, Ковальчук Н.М. 2013

непрямої капіталізації чистого доходу оцінка земельної ділянки визначається за формулою:

$$V_{зд} = \sum_{t=1}^n \frac{Do}{(1+C_k)^t} \quad (4)$$

Від – оцінна вартість земельної ділянки, визначеною шляхом непрямої капіталізації чистого доходу (у гривнях); Do – очікуваний чистий дохід за t-й рік (у гривнях); n – період (у роках), який враховується при непрямої капіталізації чистого доходу.

Вартість капіталізації чистого доходу визначається відношенням між чистим річним доходом та ціною придбаної земельної ділянки або як сума (у відсотках) ринкової процентної ставки, ризику на інвестиції та ризиковості земельної ділянки.

Вартість річний дохід від забудованої земельної ділянки порівнюється до валового доходу, за винятком витрат пов'язаних з утриманням та експлуатацією забудованої ділянки, в тому числі об'єктів нерухомого майна, які на ній розташовані. За основу беруть річний дохід, отриманий від ефективно використовуваної земельної ділянки.

Висновки. Різноманітність методів оцінки вартості земельної ділянки дає можливість оцінювання вартості землі залежно від її призначення, властивостей та місця розташування. В ринковій економіці найбільш прийнятним є метод, що базується на рентних доходах, тобто метод капіталізації. Справедливу вартість земельної ділянки можливо визначити і за методом порівняння продажів, але важливим фактом при цьому є доступ до достовірної інформації щодо купівлі-продажу однотипних ділянок. Оскільки в ринкових умовах земля, як власність має приносити дохід, а отже, в разі продажу, її вартість повинна дорівнювати сумі, яку поклали в банк на депозит можна одержати в вигляді процентів, що відповідають ренті.

Література:

Андрійчук В.Г. Капіталізація сільськогосподарства: стан та економічне регулювання розвитку: монографія / В.Г. Андрійчук. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. – 216 с.
 Бекетов М.А. Роль і функції капіталізації в забезпеченні економічного розвитку суб'єктів господарювання в Україні // Українська економіка. – 2007. – № 2. – С. 42-48.
 Капіталізація економіки України / За ред. В.М. Гейця, А.А. Гриценка. – К.: Ін-т екон. та прогноз., 2007.
 Цив'явський О., Кавдул С. Скільки коштує українська земля? Очікувана вартість земель господарського призначення після зняття мораторію / Німецько-Український Аграрний Діалог Інститут аграрних досліджень та політичних консультацій. – Серія консультативних робіт [AgPP No.32]. – 35 с.
 Цюрюк Л.М. Вартість і капіталізація підприємств та методи їх оцінки // Агробізнес. – 2010-12. – С. 113-118.
 Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навч. посібник / М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Данилюк; за заг. ред. М.Г. Ступеня. – 2-ге видання, стереотипне. – Львів: «Новий Світ-2000», 2006. – 336 с.
 Данилюк О.М. Проблеми земельної реформи і ціни землі сільськогосподарського призначення // Українська економіка. – 2011. – С. 5-13.

МАМОНОВ К. А.
 доктор економічних наук;
РАДЗІНСЬКА Ю. Б.
 здобувач,

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО КЛАСИФІКАЦІЇ СТЕЙКХОЛДЕРІВ, ЯКІ ВЗАЄМОДІЮТЬ ІЗ БУДІВЕЛЬНИМИ КОРПОРАТИВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Ключові слова: Систематизовано теоретико-методичні підходи до визначення груп стейкхолдерів, які взаємодіють із підприємствами, запропоновано групи стейкхолдерів, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами.
Ключові слова: Систематизовано теоретико-методичні підходи до визначення груп стейкхолдерів, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами, запропоновано групи стейкхолдерів, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами.
Ключові слова: Systematized theoretical and methodological approaches to the definition of stakeholder groups that interact with building corporate enterprises.

Ключові слова: Будівельна галузь є підкавалом розвитку держави, що впливає на стан її трансформації, як відбуваються у суспільстві, та забезпечує функціонування інших галузей економіки України. На сучасному етапі економічних перетворень у будівельній галузі характеризується як нестабільна, де преважують стагнаційні процеси. У таких умовах великого значення набуває забезпечення ефективності будівельних корпоративних підприємств шляхом групамі зацікавлених осіб (стейкхолдерами). **Ключові слова:** Питанням формування теоретико-методичних положень, визначення стейкхолдерів, груп стейкхолдерів, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами.

А. Зуба [1], М. Есенєва [2], М. Кларксона [3], К. Коулза, Д. Мітчелла [4], К. Мамонова [5], Л. Нікітіної [6], Р. Фрیمена [7], К. Хілла [8] та ін.
 Поряд із існуючими розробками, необхідно сфокусувати увагу на дослідженні питань щодо класифікації стейкхолдерів, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами, враховуючи особливості їх функціонування в сучасних умовах господарювання України.
Метою статті є систематизація теоретико-методичних підходів щодо класифікації стейкхолдерів, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Систематизуючи теоретико-методичні підходи визначено, що стейкхолдери це юридичні й фізичні особи, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами, функціонують як на зовнішньому ринку, так і у внутрішній структурі будівельних компаній, спрямовують свої зусилля на розвиток суб'єктів господарювання.

Важливість стейкхолдерів для компаній визначена у Привітних корпоративного управління, розробленими Організацією Економічного Співробітництва й Розвитку (ОЕСР) до якої входять більшість розвинених країн світу. Зокрема встановлено, що для забезпечення ефективності корпоративного управління є пошук різних зацікавлених осіб до взаємодії із компанією для здійснення «соціально-ефективних інвестицій» в людський і матеріальний капітал, а структура корпоративного управління повинна орієнтуватись на визнання інтересів стейкхолдерів і їх вкладу в стратегічний успіх корпорації [9].

Для забезпечення управління взаємодією стейкхолдерів із будівельними корпоративними підприємствами застосовуються відповідні моделі:

– Мітчела, Агла і Вуда дозволяє ідентифікувати зацікавлені сторони (стейкхолдерів), визначити рівень їх значимості, виявити предметні, якісні й кількісні характеристики стейкхолдерів, їх оцінити та визначити рівень впливу на розвиток компанії. В рамках представленої моделі формуються групи або класи зацікавлених сторін та їх значення в стратегії розвитку підприємств. При цьому визначаються відповідні характеристики стейкхолдерів, відношення до управління та їх місце у структурі управління (влада, законність дій і терміновість/невідкладність) вимог. Рівень впливу кожного з представлених факторів по відношенню до стейкхолдерів змінюється відповідно до зміни, як формуються групи зацікавлених осіб. До переваг моделі слід віднести те, що у ній визначаються конкретні групи стейкхолдерів з концентрацією уваги на формуванні й досягненні відповідних цілей і завдань цих груп, визначення ознак і характеристик відповідної групи стейкхолдерів і їх значущості для прийняття управлінських рішень, що забезпечують розвиток підприємств. До недоліків – проблемність визначення стейкхолдерів, вплив на функціонування яких призведе до стратегічного розвитку підприємств; виключення стейкхолдерів, які на момент проведення дослідження не мають влади, законності або терміновості але в майбутньому можуть отримати ці характеристики;

– балансова модель ресурсних відносин полягає у визначенні зацікавлених сторін на основі їх відношення й місця в процесі обміну ресурсів, зв'язки між якими можуть бути асиметричними на користь цільового об'єкту, еквівалентними та спрямованими на отримання позитивного результату цільового елемента. До переваг моделі відноситься те, що вона дозволяє визначити стан ресурсних взаємозв'язків між стейкхолдерами, своєчасно встановити асиметрії і диспропорції, що виникають у процесі діяльності, встановити баланс між ресурсами, які обмінюються в процесі діяльності підприємств. До недоліків – різноаспектність оцінки одного ресурсу з позиції різних стейкхолдерів;

– сіткова модель характеризується визначенням взаємовідносин між стейкхолдерами у вигляді мереж, побудованих на основі аналізу мереж, в яких використовуються щільність мереж і центральність зацікавлених сторін. Показник щільності оцінюється на основі показника рівня щільності мережі, показник центральності характеризується рангом, доступністю, проміжністю. До переваг представленої моделі відноситься візуальність визначених зв'язків між стейкхолдерами у вигляді ме-

режі, можливість цілісного управління всією мережею визначених зв'язків між стейкхолдерами. До недоліків – необхідність встановлення максимальної кількості зв'язків між стейкхолдерами, виключення посередників при визначенні зв'язків між стейкхолдерами, що екстраполюється в сучасних економічних умовах [5].

У наукових розробках існують різні підходи до визначення груп стейкхолдерів та їх класифікації. Зокрема Зуб виділяє наступні групи зацікавлених осіб:

- акціонери;
- інституційні інвестори;
- менеджери вищої ланки;
- робітники;
- споживачі;
- дилери-розповсюдочувачі;
- постачальники;
- фінансисти корпорації;
- представники державної й муніципальної влади;
- соціальні й громадські групи [1].

У роботах науковців і практиків, які характеризують діяльність компанії у розвинених економічних системах визначаються наступні групи стейкхолдерів (табл. 1):

Таблиця 1
Групи стейкхолдерів, які взаємодіють із компаніями, що функціонують у розвинених економічних системах

Науковці та практики	Групи стейкхолдерів
Пьюбодл і Дюффман [10]	інвестори, управління різного рівня, над. партнери компанії
М. Кларксон [3]	стейкхолдери, що безпосередньо мають контакти з підприємствами: акціонери, власники, робітники, партнери та ін. Стейкхолдери, які не пов'язані з підприємствами прямими зв'язками: центральні органи влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, засоби масової інформації та ін.
Дж. Блер, М. Фолдер [11]	зовнішні, пограничні, внутрішні.
Дж. Севедж, Т. Ніх, С. Вайтхед та ін. [12]	стейкхолдери для кооперації з високим рівнем загроз, безпечні стейкхолдери з низьким рівнем кооперації і з високим рівнем загроз, сприятливі стейкхолдери з високим рівнем кооперації і з низьким рівнем загроз, стейкхолдери з низьким рівнем як кооперування, так і загроз.
Р. Мічелл, Б. Агла і Д. Вуд [13]	латентні, очікуючи категоричні

Слід зазначити, що у розробках вчених, які вивчають взаємодію стейкхолдерів, функціонуючих у економічних системах, що розвиваються особлива увага приділяється на особливостях та рівнях взаємодії, їх впливу на суб'єкти господарювання. Зокрема, В. Корольов виділяє наступні групи стейкхолдерів: рада директорів корпорації, виконавчий менеджмент, робітники, акціонери, споживачі, держава, постачальники, споживачі, кредитор.

У деяких наукових розробках визначаються й інші зацікавлені особи, які впливають на рівень ефективності функціонування підприємств.

підприємства: держава; соціум, суспільство; сім'я, рід, домогосподарство.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, у результаті дослідження запропоновані наступні групи стейкхолдерів, які взаємодіють із будівельними корпоративними підприємствами: зовнішні (інвестори, органи державного управління, фіскальні та контролюючі органи, органи

соціального забезпечення, партнери, конкуренти, замовники будівельної продукції, громадські організації), граничні (акціонери), внутрішні (власники, управлінці різного рівня, персонал та робітники будівельних корпоративних підприємств). Запропоновані групи стейкхолдерів дозволяють забезпечити зростання ефективності та рівень взаємодії із будівельними корпоративними підприємствами.

Література:

1. Зуб А. Т. Стратегический менеджмент. Теория и практика. [Електронний ресурс]. / А. Т. Зуб. Режим доступу: http://www.i-a.ru/biblio/archive/zub_strategical_menegement/6.aspx.
2. Jensen M., C. Theory of the Firm: Managerial Behaviour, Agency Costs, and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*. / M.C. – PP. 305-360.
3. Clarkson M. E. A Stakeholder Framework for Analyzing and Evaluating Corporate Social Performance / M. E. Clarkson / *Academy of Management Review*. 1995. January. Vol. 20. №1. PP. 92-118.
4. Коуц К. Секрети розробки прибуткової моделі бізнесу. Управління компанією. № 7-8, липень-серпень 2006. [Електронний ресурс]. / К. Коуц, Д. Мітчелл. Режим доступу: <http://www.kstl.com.ua/archive/?aid=51&jid=27>.
5. Мамонов К. А. Стейкхолдерно-орієнтований підхід в управлінні капіталом бренду будівельних корпоративних підприємств: Монографія // К. А. Мамонов – Х.: ХНУАМГ, 2012. – 294 с.
6. Никитина Л. М. Классификация стейкхолдеров в процессе формирования социально ответственного поведения компании. [Електронний ресурс] / Л. М. Никитина. Режим доступу: www.nesni.ru.
7. Freeman R. E. Stakeholder Theory. The state of the art. [Електронний ресурс] / R. E. Freeman, J. S. Harrison, A. Wicks, B. L. Parmar, S. deColle. – Режим доступу: <http://books.google.com>.
8. Hill C. Stakeholder-Agency Theory. *Journal of Management Studies* / C. Hill. 1992. Vol. 29. N 2. PP. 131-154.
9. Принципы корпоративного управления ОЭСР. OECD PUBLICATIONS. 2. rue Andre-Pascal. 75775 PARIS CEDEX 16. PRINTED IN FRANCE. P. 39. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.oecd.org/files/documents/ECDFCD%20Principles%20of%20CorGovRus.pdf.
10. Стейкхолдер. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/>.
11. Blair J.D. Challenges in Health Care Management: Strategic Perspectives for Managing Key Stakeholders. / J.D. Blair, M.D. Fottler. San Francisco: Jossey-Bass, 1990. – 320 p.
12. Savage G. T. Strategies for assessing and managing organizational stakeholders / G. T. Savage, T. W. Nix, C. J. Whitehead, J. D. Blair. *Academy of Management Executive*. 5(2). 1991. -PP. 61-75.
13. Mitchell R. K. Towards a theory / R. K. Mitchell, B. R. Agle, D. J. Wood / *Academy of Stakeholder Identification and Salience*. 1997. Vol. 24 № 4. – P. 853-886.
14. Королев В. А. Российский собственник (бизнесмен) на 20-летнем горизонте: структура собственности, роль семьи и корпоративное управление. [Електронний ресурс] / В. А. Королев. Режим доступу: <http://ncda.ru/library>.

РАДУХ П. Б.

асистент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гюшського

РЕГІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація: У статті висвітлено та досліджено основні засади фінансового забезпечення сільського господарства за рахунок інвестиційних коштів з аналізом сучасних тенденцій інвестування у Львівській області.

Анотация: В статье отражены и исследованы основные принципы финансового обеспечения сельского хозяйства за счет инвестиционных средств с анализом современных тенденций инвестирования во Львовской области.

Summary: In the article basic principles of the financial providing of agriculture are reflected and investigational due to investment money with the analysis of modern the tendency of investing in the Lviv area.

Постановка проблеми. У сучасних економічних умовах лівову частку у забезпеченні фінансовими ресурсами становлять власні фінансові ресурси суб'єктів господарювання, зокрема виручка від реалізації займає більше 50% у складі всіх джерел, тобто рівень самофінансування сільськогосподарських підприємств піддає необхідність розгляду питання інвестиційного фінансування за рахунок зовнішніх джерел, вирішення якого потребує консолідації зусиль сфер виробництва, дія державної влади та управління економікою.

Постановка завдання. Дослідити частки інвестиційних коштів у фінансуванні діяльності сільськогосподарських підприємств регіону, особливо у малих і середніх. Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств

не може відбуватися без застосування інноваційних технологій виробництва, новітніх методів та форм ведення бізнесу. Поряд з позитивною динамікою збільшення обсягів валового виробництва сільськогосподарської продукції товаровиробники стикаються з відсутністю фінансових ресурсів для формування виробничої бази, насамперед для придбання необхідної техніки та обладнання. Більше 30% сільськогосподарських підприємств є збитковими, а рентабельність усіх основних видів продукції недостатня для забезпечення розширеного відтворення виробництва, стримує його модернізацію, оновлення матеріально-технічної бази, впровадження нових технологій [1].

Актуальним залишається питання фінансування і забезпечення ефективного функціонування та зростання конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств

Наукове періодичне видання

Кримський економічний вісник

Науковий журнал

5 (06) жовтень 2013

Адреса редакції:

95015, Україна, АРК, м. Сімферополь, а/с 376

тел.: +38 066 789 81 25

Email: office@economics.crimea.ua

Підписано до друку 18.10.2013 р. Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Друк на дуплікаторі. Ум. друк. арк. 38.60.
Тираж 100 прим. Зам. 1810-13.

Видавництво: ТОВ «Видавничий дім «Гельветика»

73034 Україна, м. Херсон, вул. Паровозна 46а

E-mail: mailbox@helvetica.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК № 4392 від 20.08.2012 р.